

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA

22. JULIJ
1992

Letnik XLVI.
Štev. 29 (2664)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 8 šil.
30 tolarjev

P. b. b.

ZSO pisala Scholtnu

V zvezi z zasedbo ravnateljskega mesta na ljudski šoli na Brdu, za kar je okrajni šolski svet izdelal predlog, ki ne ustreza zakonu o manjšinskem šolstvu (kandidatka za ravnateljico ni dvojezično kvalificirana), je ZSO pisno obrazložila svoje stališče ministru za šolstvo dr. Scholtnu. Brdo je namreč v območju zakona o manjšinskem šolstvu. Če bi minister dr. Scholten potrdil predlog okrajnega šolskega sveta, bi s tem prispeval k rušenju dvojezičnega šolstva. Tam, kjer ni ustrezno kvalificiranega učitelja, tudi ne bo prijav k dvojezičnemu pouku, pravi ZSO in od ministra pričakuje, da predlog zavrne.

Sporočilo Komlja: potrebna je humanizacija politike!

Nad 500 ljudi se je udeležilo nedeljskega spominskega pohoda na Komelj, ki ga že tradicionalno prireja pliberški področni odbor Zveze koroških partizanov, v sodelovanju s SPD Edinost in Zvezo slovenskih izseljencev v spomin na padle borce Domnove čete in sploh vseh žrtev nacizma. Na zaključni proslavi ob spomeniku na Komlju je udeležence v

imenu občine in pliberške Enotne liste pozdravil mestni svetnik Fric Kumer. V kulturnem sporedu sta nastopila Moški pevski zbor Foltej Hartman in recitator Franci Kuežnik. Udeležencem sta poslala pozdravni pismi predsednik predsedstva republike Slovenije Milan Kučan in ministrica za borce in vojaške invalide Anka Osterman.

(Dalje na 2. strani)

Koroški svobodnjaki sprejeli stališča do volilnega reda

Te dni je koroška FPÖ dorekla svoje stališče k spremembi volilnega reda na Koroškem, ki naj bi upošteval tudi težnje slovenske narodne skupnosti. Po mnenju FPÖ naj bi se vstop slovenskega poslanca v deželni zbor olajšal tako, da bi za slovensko listo štirje okraji veljali za enega. Slovenska lista bi morala torej doseči potrebno število za osnovni mandat na vsem Koroškem. Svobodnjaki so izjavili, da odklanjajo tudi tako imenovani virilni mandat, ker naj bi bili vsi deželni poslanci enakovrni. Pravtako je FPÖ odklonila zahtevo NSKS, ki je zahteval, naj bi za manjšinski mandat zadoštoval le 1% volilnih glasov.

Po svobodnjaškem predlogu bo morala slovenska lista doseči približno osem do deset tisoč glasov. V primerjavi z zdajšnjim volilnim redom, po katerem je bilo treba to število doseči v enem samem volilnem okraju, je svobodnjaški predlog navidezno olajšanje.

Jože Rovšek

Slovensko-hrvaški odnosi so vse bolj obremenjeni!

Čeprav so v mednarodni politiki Slovenijo in Hrvaško ves čas obravnavali v paketu, kar je ustvarilo tandem dvojčic, pa medsebojni odnosi že dolgo niso tako pristržni. Še pred letom in do letošnje pomladi ju je združevala nekaka protisrbska koalicija, ki pa je razpadla. Slovenija je zamerila že neodločnost hrvaške partije ob Kučanom prizadevanju za reformo ZKJ in preureditev federacije leta 1989. V letih 1990 in 91 so

Hrvati kar tekmovali s Slovenijo v osamosvajanju, čeprav so bili nanj precej manj pripravljeni. Slovenijo so celo prehiteli po desni in lani nekaj ur pred njo razglasili samostojnost.

Do večjega nezaupanja je prišlo med intervencijo tedaj še JLA v Sloveniji, ko Hrvati niso bili sposobni in pripravljeni preprečiti vojski izhod iz kasarn. Ob vojni so se v hrvaških medijih vse pogosteje pojavljale kritike, da so jih

Slovenci pustili na cedilu. Tudi slovenska gradnja bunkerjev na meji tem odnosom ni koristila.

Letos spomladi sta obe vladi sklenili obširen sporazum o ekonomskem sodelovanju, ki pa ga hrvaški sabor ni ratificiral. Kriza se je zastrila v maju, ko je Hrvaška slovenskim ribičem prepovedala ribolov v hrvaških vodah, vrh morske krize pa je bil prejšnji teden, ko je hrva-

ška morska policija pred sodnika za prekrške v Umagu privedla dve slovenski ribiški ladji. Ob tem se je še poglobil problem nerešene morske meje. Hrvaška je uvedla tudi zaščitne carine za slovensko blago in s tem reducirala uvoz iz Slovenije. Višek krize pa je izjava slovenskega zunanjega ministra Dimitrija Rupla, da v BiH poteka vojna med Srbijo in Hrvaško na škodo Muslimanov.

Minister Prunk pri socialdemokratih

Včeraj se je minister za Slovence po svetu dr. Janko Prunk sestal s predstavniki Delovne skupnosti „Avstrijske narodnosti v SPÖ“. Pred kratkim je namreč njena delegacija v Ljubljani obiskala vodstva Slovenske socialdemokratske stranke, Slovenske socialistične stranke in Stranke socialdemokratske prenove. Ker tedaj minister Prunk zaradi terminske kolizije delegacije DS ni mogel sprejeti, je slovenske socialdemokrate obiskal na Koroškem. V obširnem razgovoru so mu obrazložili svoja gledanja na vprašanje in razvoj slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Po razgovoru je ministra Prunka sprejel tudi predsednik koroških socialdemokratov in namestnik deželnega glavarja dr. Peter Ambrozy.

Največji val beguncev po drugi svetovni vojni

Žrtve jugoslovanske tragedije so ljudje, takšni kot smo ti in jaz. Le po naključju smo rojeni drugje. Toda naključje je bilo tudi nam že nenaklonjeno, leta 1942, ko so nas pregnali. Umirali in trpeli smo, a večina se nas je vrnila. Res je, da smo morali preko sodišč uveljavljati pravice do naših domačij. Vrnili so nam jih sicer izpraznjene, toda lahko smo začeli vsaj z obnovo. Bosanski begunci so izgubili svoje domove, svoje in upanje za prihodnost. Hrvaška in Slovenija ne zmoreta več beguncev in Evropa zapira svoja vrata. Trdnjava Evropa, kjer je nakopičeno bogastvo, se obotavlja vsaj začasno pomagati in odpreti vrata beguncem.

Pomagajmo, bodisi tako, da jih vzamemo pod streho, ali pa finančno. Kdor je doživel pregnanstvo, ve, kaj to pomeni!

Sosed v stiski, BAWAG Konto 70000-7.

Volilni red in manjšine

Mnenja državne poslanke Zelene alternative mag. Terezije Stoisić in predsednika DS „Avstrijske narodnosti v SPÖ“ prof. Tomaža Ogrisa.

Terezija Stoisić, poslanka Zelene alternative v parlamentu

Center narodnih skupnosti na Dunaju zatrjuje, da so vse avstrijske manjšine podprle zahtevo za upoštevanje manjšin pri novelizaciji volilnega reda. Zakaj ste bili Zeleni proti?

Prvič, ne drži, da bi to zahtevo podprle vse manjšinske organizacije. Vse bistvene orgnaizacije gradiščanskih Hrvatov (Hrvatsko kulturno društvo, Dokumentacijski center, Hrvaški akademski klub, Hrvatsko kulturno društvo na Dunaju, Združenje hrvatskih pedagogov), so se v skupnem protestnem pismu ogradile od tovrstne izjave predstavnikov Centra narodnostnih skupnosti na Dunaju.

Zlatka Giller je v intervjuju za NT podprla zahtevo Centra.

Potem govori na Koroškem drugače kot na Dunaju. Vsekakor je tudi ona podpisala omenjeno protestno izjavo vseh hrvaških organizacij na Gradiščanskem.

Poleg tega je treba omeniti, da v Center niso vključene vse manjšine. Manjkajo Slovaki in sploh bistvene organizacije kot so to Zveza slovenskih organizacij, Romano

Centro – forum za Rome in Nerome, Zveza madžarskih društev v Avstriji, Hrvaški akademski klub, Ljudska visoka šola za gradiščanske Hrvatve.

Kakšno stališče so Zeleni zavzeli k novelizaciji volilnega reda?

Zeleni smo vladni predlog odklonili, ker ne ustreza našim predstavam o osebnosti volilni pravici in nam v njem manjkajo elementi demokratizacije. Ta volilni red nadaljnjim strankam v bistvu onemogoča vstop v parlament (4% klavzula, 43 volilnih okrožij). Zahtevali smo generalno znižanje vstopne klavzule.

Zakaj niste upoštevali predlogov Centra?

Razen FPÖ jih ni upošteval nihče. Pripadniki manjšin so bodisi v SPÖ, ÖVP, pri Zelenih ali v kaki drugi stranki. Mislim, da naj bi imeli to pravico tudi v bodoče. Ne smemo jih omejiti na etnično pripadnost. Stranke moramo prisiliti, da se bodo zavzele za nas, kajti naše težnje morajo postati tudi njihove. Če tega ne bodo storile, jim lahko odtegnemo volilno zau-

panje. To ni v nasprotju z občinskimi listami, kjer gre za vsebinsko in regionalno specifično. Kot govornica manjšin pri Zelenih zahtevam tak mandat tudi od drugih strank. Šele tedaj bodo verodostojne.

Iz izkušenj pa svarim pred volkom v modrem ovčjem kožuhu. Po desetletjih boja za narodnostne pravice, katerim najbolj nasprotuje prav nemškonalna FPÖ, jo sedaj zastopniki EL hvalijo kot manjšini naklonjeno stranko. Tega nihče ne more več razumeti.

Deželna EL zahteva Vaš odstop?

Kdor hvali Haiderjevo manjšinsko politiko, zame ni verodostojen. Kot sem zvedela, velika večina občinskih odbornikov sploh ni bila na seji deželne EL. Poleg tega pa nisem poslanka EL, temveč govornica pri Zeleni alternativni.

nove platforme manjšinske zaščite.

To pozitivno vzdušje ustvarjamo tudi v organih naše stranke.

EL Vam očita, da delujete v smer asimilacije. FPÖ da je v nasprotju z SPÖ danes manjšini bolj naklonjena.

Da nas nekateri posamezniki od EL obmetavajo s takimi obtožbami, ni nič novega. Tega smo vajeni. Nikjer ne nastopamo kot boljši Slovenci, zato tudi ne bomo dopustili, da bi nam kdo očital, da smo slabši. EL-ovski strumni korak s FPÖ pa bodo njeni predstavniki morali razložiti pred vsem svojim volilcem.

njih lahko uveljavljamo naša stališča. To ne gre čez noč, temveč je dolgotrajen proces. Toda le v sodelovanju, ki je potrebno za uresničevanje

jevo FPÖ. Program Zelenih, ki je usmerjen proti vsakemu nacionalističnemu izločanju in ki gradi na interetničnem sodelovanju in multikulturalnosti, je problem nekaj funkcionarjev EL. Hrvatica z Gradiščanskega Terezija Stoisić je bila na kongresu manjšin Zelene alternative izvoljena za njihovo zastopnico v parlamentu. S tem je napad EL nanjo brezpredmeten.

Deželna EL zahteva odstop Stoisićeve

Deželno vodstvo EL je zahtevalo, da državna poslanka Zelene alternative Terezija Stoisić odda svojo funkcijo kot govornica manj-

šin. Stoisićeva se je EL zamerila, ker ni podprla predloga za reformo volilnega zakona, ki bi upošteval tudi narodne skupnosti. Kot smo poročali, je avstrijsko volilno reformo prejšnji teden sprejel avstrijski parlament z glasovi SPÖ in ÖVP, ne da bi upošteval predloge EL.

Zeleni so v sedanjem parlamentarnem obdobju v skupni volilni platformi z Enotno listo namenili narodnim skupnostim avtonomni mandat, s politiko Stoisićeve pa so se zelo oddaljili od narodnih skupnosti, pravi EL v svoji izjavi.

Nadalje se EL sklicuje na 50 izvoljenih občinskih odbornikov, ki da podpirajo politiko deželne EL.

Sporočilo Komlja potrebna je humanizacija politike!

(Nadaljevanje s 1. strani)

Predsednik Zveze slovenskih izseljencev in podžupan občine Šmihel pri Pliberku Jože Partl je v svojem pozdravnem govoru spomnil na izseljevanje, katerega se ob 50. obletnici spominjamo prav letos. Dejal je, da smo dolžni spoštovanja in zahvalo vsem žrtvam fašizma, ki so prispevale k svobodi. Koroški Slovenci nikoli nismo zahtevali tujega, temveč se zavzemamo le za naše ustavno zajamčene pravice.

Predsednik ZSO dr. Marjan Sturm je v svojem nagovoru dejal, da v času, ko nekaj sto kilometrov oddaljeno divja vojna, ko pobesneli nacionalizmi spet oživljajo koncepte etničnega čiščenja, ki ga je v svoji najbrutalnejši obliki uveljavljal že nacionalsocializem, ni lahko najti prave besede. Še posebej zaradi tega, ker nekateri iščejo vzroke za današnjo morijo v bivši Jugoslaviji prav v obdobju in dogodkih iz časa druge svetovne vojne. „Toda antifašistični odpor ni temeljil na nacionalističnih konceptih, ne na etničnem čiščenju in tudi ne na sovraštvu do tujcev, nasprotno, opiral se je na prijateljstvo in sodelovanje med narodi, na sožitje različnih narodov. Antifašistični odpor ni poznal etničnega čiščenja, temveč je v svoje vrste vključeval vsakega, ne glede na etnično ali jezikovno pripadnost. Kdor danes tega ne vidi, postavlja zgodovino na glavo. Kljub temu, da so tudi zmagovalci leta 1945 ponekod na nasilje odgovorili z nasiljem, to nikakor ne more izničiti zgodovinskih zaslug vseh tistih, ki so se vključili v antifašistično koalicijo demokratičnih sil. Z zgodovinsko distanco pa bo možno pošteno ovrednotiti tudi ta dogajanja.“

Dr. Sturm je poudaril, da so jugoslovanski narodi in narodnosti, skregani in inficirani s sovraštvom enega do drugega, prav v antifašističnem odporu našli novo platformo sožitja. „Ni res, kar danes trdijo nekateri, da to sožitje v povojni Jugoslaviji ni zaživelo. Dolga leta in desetletja se je tvorno razvijalo, vse do tedaj, ko so nekateri leaderji v Srbiji svoje politične in ekonomske nespособnosti začeli skrivati za nacionalizmom, s sovraštvom do drugih. V tem so videli edino možnost, da se obdržijo na oblasti ali pa da pridejo do nje. Žrtve teh nacionalizmov pa so postali ljudje, ne glede na narodnostno pripadnost, v skoraj vseh republikah bivše Jugoslavije. Ni res, da bi nek narod že vnaprej nosil v sebi sovraštvo. Jugoslovanski primer nam kaže, da so politične elite v svojem boju za oblast igrale na karto nacionalizma. Zato je Milošević v Srbiji ukinil medijski pluralizem, zato do podobnih pojavov prihaja tudi na Hrvaškem. Jugoslovanski primer kaže, da je

vsakršna oblika nacionalizma neživljenska in ne ustreza potrebam časa. Nacionalizem ne more biti več ideologija uveljavljanja.“

„Evropska integracija bo slonela na svobodnih ljudeh,“ je nadaljeval Sturm, „na demokraciji, na etničnem in idejnem pluralizmu, na večjezičnosti in tudi na pomešanju, ali pa je ne bo. Vprašanja sožitja bo Evropa morala rešiti predvsem na nivoju temeljnih človekovih pravic, ki so univerzalne in veljajo za vsakogar, ne glede na narodnostno pripadnost. Evropa bo morala temeljiti na presejanju državnih in narodnostnih meja ob upoštevanju identitet posameznikov in narodnih skupnosti.“

„Za tak koncept se zavzema ZSO,“ je dejal Sturm, „to je koncept, ki spoštuje manjšine, ki tudi večini priporoča, da se uči jezic manjšinesoseda. Tak koncept se oslanja na osveščen odnos do zgodovine, ne pa na mite in mistifikacije. Tak koncept zagovarja humanizacijo politike, za katero smo odgovorni vsi.“

Ob koncu je dr. Sturm še poudaril, da se ZSO zavzema za pravice koroških Slovencev preko ustavnega sodišča, po drugi strani pa skuša delovati v smer izboljšanja političnega vzdušja v deželi.

„Osnova za naš boj pa ostaja 7. člen ADP, za katerega so se objektivno borili tudi koroški partizani.“

Po svečanosti je bila maša, nato pa prijateljsko srečanje pri Štiblerjevi domačiji.

Caritas išče gospodinjstva

Strokovna šola za socialne poklice koroške Caritas išče za šolsko leto 1992/93 gospodinjstva za usposabljanje dijakov/dižakinj v Celovcu in okolici.

Naprošene so družine z majhnimi otroki, ki bi dijakom in dižakinjam iz strokovne šole omogočale spoznati življenje in naloge v gospodinjstvu.

Gospodinje, ki bi bile voljne prevzeti skrb za dijaka ali dižakinjo, naj se javijo pisмено ali po telefonu na:

Strokovna šola za socialne poklice I, Viktringerring 36, 9020 Celovec, (tel.: 0463/56 7 29-0)

NAPRODAJ

Hiša v Celovcu v bližini centra, mirna lega, 1.500m² zemljišča, ca. 300m² površine za stanovanja ali pisarne, 4 garaže, urejeno parkirišče za 10 avtomobilov.

Cena 4.000.000 šil (potrebno je 1.300.000 šil. lastnega kapitala, 3.700.000 šil. ev. prevzem hipoteke).

Informacije: Zveza slovenskih zadrug v Celovcu, tel. 0463/51 23 65-12

Odgovor Zelenih

Predstavniki za tisk pri Zeleni alternativni na Koroškem Franz Marenits je odgovoril na zahtevo Enotne liste po odstopu poslanke Terezije Stoisić.

Marenits ugotavlja, da Stoisićeva ne govori v imenu manjšin, ki so politično prav tako razvejane kot večinski narod, pač pa kot zastopnica za manjšinska vprašanja pri Zeleni alternativni. Sicer pa da si bodo mnogi občinski politiki Enotne liste in volilci lahko sami ustvarili svojo sodbo o poslanki Stoisićevi, še posebej, ker se predsedstvo EL v vprašanju političnega zastopstva narodnih skupnosti povezuje s Haider-

dr. Franci Zwitter

Preko Spomenice do priznanja zastopstva

Razgovor z dr. Francijem Zwitterom st.

Kot dolgoletni predsednik ZSO ste bistveno oblikovali slovensko politiko na Koroškem. Skoraj vse najpomembnejše dokumente, kot npr. Spomenico, ste oblikovali Vi. Če bi potegnili rezime te Vaše politične ustvarjalnosti, kako bi izgledal?

Rezime o lastni dejavnosti je vedno težak, ker je kljub želji po čim večji objektivnosti običajno vedno osebno obarvan. Lahko pa trdim, da je bila ustanovitev Zveze slovenskih organizacij na Koroškem leta 1955 tik pred podpisom Avstrijske državne pogodbe sad spoznanja potrebe po prilagoditvi novi politični situaciji v Avstriji, po strnitvi vseh koroških Slovencev za izbojevanje v državni pogodbi zapisanih manjšinskih določil in končno tudi potrebe po izdelavi temu primerne temeljitega konkretnega kulturnega, gospodarskega in splošno narodno-političnega programa.

Manifestativni izraz teh potreb je skupna Spomenica koroških Slovencev z dne 11.10.1955, ki je bila vse do predaje t. im. Operativnega koledarja zveznemu kanclerju Kreiskemu dne 7.12.1979 skupna platforma zahtev in vezni člen enotnosti koroških Slovencev. Tudi danes sem še prepričan, da je bila to edino pravilna pot, kajti Zakon o narodnih skupnostih nikakor ni uresničitev in izpolnitev določil Avstrijske državne pogodbe. Mislim, da je treba ob vsej potrebni odzivnosti do razvoja in prilagoditvi času, ki se izraža v Operativnem koledarju, slej ko prej videti in se zavedati, da 7. člen je in ostaja magna charta naših manjšinskih pravic tudi po spremembi tehtnosti posameznih podpisnic državne pogodbe. Ta je zagotovilo naših pravic tudi v bodoče in s tem stalna opora naše prepotrebne enotnosti.

Ne bi pa bil iskren, če ne bi izrazil svojega razočaranja nad topim odklanjanjem vseh naših zahtev v prvi spomenici in v drugi ob 20-letnici podpisa državne pogodbe s strani odgovornih dejavnikov države in dežele, ki nikakor niso v sozvočju s sodobnimi načeli reševanja manjšinskih problemov „v dialogu in sporazumu med večino in manjšino“. Le-ta edina lahko preprečujejo krvava nacionalistična dogajanja, kakršnim

smo priča v neposredni soseščini. Ob teh dogajanjih človek le težko ohrani vero v dostojanstvo človeka in v ideale bratstva in mirnega sožitja med narodi, ki so mi bili smotri v mojem protifašističnem boju med drugo svetovno vojno in pri vsem manjšinsko-političnem udejstvu vanju po njej.

„Za pridobitev statusa manjšinskega zastopstva je bila osnova Spomenica kot skupna platforma manjšinskih zahtev ne glede na različne strankarskopolitične in svetovnonazorske poglede, kar npr. gradiščanskim Hrvatom še do danes ni uspelo.“

Kako sta si organizaciji priborili status manjšinskega zastopstva?

To spada brez dvoma med najpomembnejše uspehe obeh osrednjih organizacij v povojni dobi. Za pridobitev tega je bila osnova skupna Spomenica kot skupna platforma manjšinskih zahtev ne glede na različne strankarsko politične in strokovne razlike, kar npr. gradiščanskim Hrvatom še do danes ni uspelo.

Če mag. Marjan Pipp kot predstavnik Informacijskega centra manjšin v Avstriji v tej zvezi poudarja, da mu ni znan dokument takega formalnega priznanja, to drži; ne obstaja pa tudi noben formalni akt, ki bi osrednjima organizacijama pravico takega zastopstva oporekal. Nasprotno sta obe osrednji organizaciji v konkretni koroški problematiki dosegli mednarodno priznanje kot predstavnštvo slovenske narodne skupnosti najkasneje leta 1965 ob skupnem obisku v matični Sloveniji, notranjdržavno priznanje pa s skupnimi nastopi in narodnostnimi zahtevami na državni in deželni ravni. To je celo tudi formalno potrjeno v različnih diplomatskih notah med republiko Avstrijo in SFR Jugoslavijo od leta 1973 do 1976. Študijska komisija, kontaktni komite in končno tudi zakon o narodnih skupnostih jasno potrjujejo priznanje osrednjih organizacij kot predstavnštva slovenske narodne skupnosti s strani vlade.

Kaj pravite k ugotavljanju manjšine?

Ugotavljanje manjšine je bilo vse od leta 1959, ko je bilo omenjeno kot pogoj za izpolnitev zakona o dvojezičnem šolstvu in zakona o sodnem jeziku, osrednje vprašanje slovenske manjšinske politike. Reševanje manjšinskih vprašanj preko številčnih kriterijev, med katere spada tudi t. im. ugotavljanje manjšine, smo dosledno odklanjali, in to iz načelnih vzrokov kot nemoralno, nelogično in iz demokratično-teoretskih pogledov neuporabno obliko, ter naše sodelovanje v posameznih forumih, v katerih naj bi manjšina skupaj z vlado iskala možnosti rešitve manjšinskih vprašanj, pogojevali z zahtevo, da ne pride do takega ugotavljanja, kar je kancler dr. Kreisky v začetku izrecno obljubil, češ da v času njegovega vladanja takega ugotavljanja ne bo. Pri tem so nas podpirali tudi številni avstrijski demokrati z različnimi solidarnostnimi komiteji.

Nadaljnji razvoj je poznan: iz ugotavljanja manjšine je postalo štetje posebne vrste oziroma tajno ugotavljanje materinega jezika. Kljub absolutni neuporabnosti rezultatov tega štetja so našli svojevrstno obliko za njegovo uporabo s tako imenovano „fino ubranostjo“ – edinstvenim načinom statističnega manevriranja ali statistične zlorabe. Že iz tega razloga je sedmojuljska zakonodaja problematična in pravno nevzdržna.

Kako gledate na skupno zastopstvo manjšine, o katerem se danes toliko govori?

To vprašanje vidim v povezavi z zahtevo nekaterih krogov po novem zastopstvu koroške slovenske narodne skupnosti.

„Z razsulom bivše Jugoslavije položaj koroških Slovencev gotovo ni boljši; naj opozorim samo na različne razprave o njenem nasledstvu zlasti v zvezi 7. členom Avstrijske državne pogodbe.“

Spričo zgornje razlage, kako sta si osrednji organizaciji priborili zastopništvo zahteve po novem, drugem

zastopstvu sploh ne razumem. Zakaj osrednji organizaciji spričo njune zgodovinske vloge ne bi bili upravičeno zastopstvo slovenske narodne skupnosti, ko sta na enak način izvoljeni po kriterijih zakona o društvih kakor vse avstrijske stranke, ki pa jim terjalci novega zastopstva slovenske narodne skupnosti kljub protizakonitim strankarskim sporazumom na škodo slovenske manjšine ne odrekajo pravice zastopstva.

„Zahteva po spremembi zastopstva slovenske narodne skupnosti nikakor ni utemeljena, marveč je edinstven poskus izločiti nezaželeno strukturo iz vodstva manjšine.“

Njihova zahteva očitno izhaja iz prakse nekdanjih predvojnih manjšinskih kongresov, ki so na začetku priznavali za zastopnike manjšin samo v volilna telesa izvoljene poslance. Spričo razvoja v manjšinskih organizacijah, zlasti v zvezi s fašističnimi pritiski, pa so manjšinski kongresi na koncu upoštevali obstoječo stvarnost in priznavali zastopnike manjšin zgolj na osnovi njihove izvolitve po zakonu o društvih, kot je to običaj in vodilo tudi pri vseh današnjih mednarodnih manjšinskih združenjih in mednarodnem standardu o zastopstvu etničnih in nacionalnih manjšin nasploh. Zahteva po spremembi zastopstva slovenske narodne skupnosti torej nikakor ni utemeljena, marveč je edinstven poskus izločitve nezaželenih struktur iz vodstva manjšine.

Taka metoda je žalostna in nevarna še posebej zaradi tega, ker temelji na priznavalnem načelu z vso problematiko težkih zgodovinskih izkušenj.

Kar se tiče zbornice kot posebne oblike zastopstva opozarjam na svoje prejšnje pripombe k priznavalnemu načelu in k neuporabnosti večinskega principa pri reševanju manjšinskih vprašanj.

Kako gledate na razvoj v nekdanji Jugoslaviji z ozirom na slovensko narodno skupnost v Avstriji?

Z razsulom Jugoslavije položaj koroških Slovencev

gotovo ni boljši, naj opozorim samo na različne razprave o njenem nasledstvu, zlasti glede na 7. člen Avstrijske državne pogodbe.

Svoje razočaranje nad krvavimi dogodki v Bosni in Hercegovini, na Hrvaškem in drugod sem že izrazil, želim si samo, da bi prelivanje krvi in uničevanje kulturnih in drugih narodnih vrednot čim prej prenehalo. Preostane nam samo čim večja iskrena in nesebična „pomoč sosedu v stiski“, ki nas je v naših težavah vedno nesebično podpiral. Naj mi bo tu dovoljeno, da vsem izrečem svojo zahvalo.

Kakšno je Vaše mnenje o multikulturnem razvoju?

Pri tem čakam na obljubljen novi program ZSO. Za manjšino pa ne more biti multikulturnega programa in razvoja brez hkratnega pospeševanja razvoja lastne identitete. Koroški Slovenci smo svojo privrženost multikulturni družbi izpovedali že takoj po vojni v zahtevi po obvezni dvojezični šoli za otroke manjšinskega in večinskega naroda in to zahtevo smo obnovili tudi v Spomenici koroških Slovencev, pri tem pa smo upoštevali, da multikulturno usmerjena manjšinska zaščita v dvojezičnih regijah predvideva izobrazbeno – politično perspektivo dvojezičnosti za vse prebivalstvo določene regije ter vse obvezuje k medsebojni solidarnosti in odgovornosti v korist medsebojnega razumevanja, strpnosti in mirnega sožitja. Taka multikulturnost je ob strahotnih dogodkih v naši neposredni soseščini po mojem imperativ sodobnega časa in trenutne družbene stvarnosti.

Še vedno ste aktivni kot koordinator manjšin sosednih dežel?

Želim, da bi tudi naš sosed čim prej razumel apel našega največjega pesnika Franceta Prešerna v Zdravljici, ki je sedaj postala celo himna neodvisne osamosvojenе Republike Slovenije.

To je tudi moja želja za slovensko narodnostno skupnost na Koroškem in tudi želja v vlogi koordinatorja vsem narodnim skupnostim, združenim v Delovni skupnosti narodnih skupin sosednih dežel iz Avstrije, Italije, Hrvaške, Slovenije, Madžarske in sedaj še Češkoslovaške in Švice, ki se bodo letos od 9. do 11. oktobra zbrale na XVII. srečanju narodnih skupnosti sosednih dežel v Vidmu in razpravljale o „vlogi nepriznanih nacij pri oblikovanju Evrope narodov“ – posebej v prizadevnih poskusih in načrtih „preko meja“ in, upam, našle in izdelale skupno strategijo za uresničitev številnih skupnih, mednarodnemu standardu odgovarjajočih narodnostnih teženj in zlasti miru v tem nevrvalgičnem prostoru Evrope.

Hvala za pogovor!

Prepričljiva 57-odstotna zmaga na predsedniških volitvah je očitno urdila politično samozavest Thomasa Klestila, ki je 8. julija slovesno zaprisegel kot novi, sedmi zvezni predsednik druge avstrijske republike.

Tako je vsaj izzvenelo iz

KOMENTAR

dr.
FRANCIJA
ZWITTRA
ml.

je finančno ne more več drževati. Nekateri politični opazovalci so to že označili kot prvi fenomen za „Pirovo zmago“, ki jo je Klestil privedil ljudski stranki.

Avstrijska ustava nudi predsedniku celo vrsto pravic, ki jih med zahodnimi

Z novim predsednikom v novo obdobje

političnih izjav, ki jih je izrekel na svoji prvi tiskovni konferenci.

Sicer so take in podobne izjave – da bo aktiven predsednik, da bo nadzoroval delovanje strank, da se bo po potrebi neposredno vmešaval v perspektivna politična vprašanja republike, da bo zagovornik vseh zapostavljenih slojev ipd. – doslej redno spadale v ritual volilnega boja in intronizacijskih nagovorov, vendar o njih kasneje od zveznega predsednika ni bilo kaj dosti slišati, z izjemo televizijskega nagovora ob novem letu in ob nacionalnem prazniku.

V prvem povojnem obdobju se je Renner čutil kot nadomestni cesar, Körner se je enkrat poslužil svoje ustavno zajamčene moči ter preprečil koalicio med ljudsko stranko in „združenjem neodvisnih“ (predhodnikom sedanje FPÖ), Schärff je ostal v spomin kot dobrohotni oče države, Jonasovo predstvo je kronalo in hkrati končalo sanje avstromarksov, ko je delavcu uspel podvig na najvišje mesto republike, in Kirschlagerjevo obdobje je naznanjalo začetek poloma socialdemokracije, ki ni bila več sposobna postaviti kandidata iz svojih vrst ter se je v svoji zadregi zatekla k strankarsko nevezanemu diplomatu, ki je prihajal iz krščansko-meščanskega tabora. Kirschlager bo Avstrijem ostal v spominu kot doneč svarilec pred „kislimi travniki in suhimi močvirji“, nam Slovincem pa kot naklonjen predsednik, ki je to tudi dokazal, ko je ukinil sodni postopek proti selskim aktivistom v zvezi z ugotavljanjem manjšine.

Waldheimu je zgodovina že sodila in zato je odveč vsakršna nadaljnja beseda. Vsem dosedanjim predsednikom je bilo skupno, da so svoj posel opravljali v stabilnih razmerah, tako v notranje kot tudi v zunanje-političnem ozračju. Nav-

znoter je vladal socialno-partnerski mir, ki sta ga zagotavljali obe veliki stranki, mednarodno ozračje pa je bilo določeno s sorazmerno stabilnim ravnotežjem med supersilama, ZDA in Sovjetsko zvezo.

Oboje se je v zadnjih letih povsem in nepovratno spremenilo: doslejšnji avstrijski strankarski sistem z vse hitrejšo in vse bolj zaskrbljujočo naglostjo razpada in zlati časi socialnega partnerstva so za nami, v mednarodni politiki ne ostaja več kamen na kamnu.

Waldheim se z novonastalimi razmerami iz znanih vzrokov ni mogel ukvarjati: z izjemo nekaterih izletov v Vatikan ali v arabske države je sameval v dvoru in svojih šest predsedniških let odsedel kot ujetnik v zlati kletki.

Novi predsednik Klestil je: diplomat avstrijske šole, kandidat ljudske stranke, član CV, kovačnice meščanskih politikov. Neobremenjen s preteklostjo se Klestil zaveda svoje moči: prodal se je – povsem uspešno – kot nestranski kandidat, o 57 procentih Avstrijcev, ki so mu izkazali zaupanje, ljudska stranka lahko samo sanjari (trenutne ankete ji dajo okrog 32%); isto velja kajpada tudi za socialdemokrate, ki stagnirajo pri približno 42%, in ki so si Klestilovo zmago lahko zapisali kot globok poraz.

Rezime: Klestil se čuti kot predsednik republike in kot predstavnik meščanske večine v njej. Seštevek ljudskostrankarskih ter svobodnjaških glasov ga je dvignil na položaj v dunajskem dvoru. Hkrati pa se zaveda, da ljudski stranki ni dolžan zahvale, z izjemo, da ga je nominirala za svojega kandidata in mu dala na voljo vso infrastrukturo za volilni boj, kar jo je končno stalo palače Todesco na dunajski „Kärntner“, iz katere se je morala te dni izseliti, ker

demokracijami poznata pravzaprav samo še ZDA in Francija. Zvezni predsednik lahko razpusti vlado, jo lahko sam imenuje, je glavni poveljnik vojaščine in teoretično skoraj neodstavljen.

Še nikoli v zgodovini druge republike ni kak predsednik uporabil vseh svojih pooblastil, verjetno zavedajoč se tudi dejstva, da je pravzaprav zakoreninjen v stranki, ki ga je nominirala, ter da nima občega državljankega pooblastila za polno uporabo svojih ustavopravnih možnosti.

To izhodišče se je spremenilo: veliki stranki nista več veliki in Klestil se lahko sklicuje na 57-odstotno večino volilcev, ki jih nobena stranka še zdaleč nima.

Kako bo sorazmerno mlad, še ne šestdesetletni zvezni predsednik interpretiral in uporabljal svojo ustavnopravno moč? Kakor doslej njegovi predhodniki, ali pa vendar bolj ekstenzivno?

Na poti v ES si je z vladajočima strankama očito enakega mnenja: ES je potrebna. Da je za tako odločitev pristojen državni suveren – to pa je še vedno prebivalstvo, ne stranke, ne predsednik – s tem bo treba tako vlado kot tudi novega predsednika še opozarjati, četudi morda zunajparlamentarno.

Kako se bo zadržal v vprašanju poklicne vojske, ki čedalje glasneje straši v avstrijski javnosti?

Kako bo ravnal ob možni konstelaciji male koalicije z morebitnim kanclerjem Haiderjem, ko se zaveda, da se mora za svoje bivanje na dvoru zahvaliti (vsaj tudi) njegovi podpori?

Kako nekdanji diplomat v Ameriki ocenjuje status v ustavi zapisane „trajne nevtralnosti“ naše države?

Toliko in še več je vprašanj, odgovor pa za enkrat ve samo veter. Obetajo se napeti časi.

HEUTE
IM Die Seite
für unsere deutschsprachigen Leser/innen

SLOVENSKI
VESTNIK

Interview mit Dr. Franci Zwitter sen.

In einem ausführlichen Interview nimmt der langjährige Obmann des Zentralverbandes slowenischer Organisationen Dr. Franci Zwitter sen. zu aktuellen Fragen der slowenischen Volksgruppe in Kärnten Stellung.

Als wichtigsten Erfolg der beiden slowenischen Zentralorganisationen nach dem Zweiten Weltkrieg, sieht Dr. Zwitter darin, daß es gelungen sei mit Hilfe des Memorandums aus dem Jahre 1955 den Status der Volksgruppenvertretung zu erlangen. Die beiden Zentralorganisationen wurden sowohl von Österreich als auch von Jugoslawien als Vertretungen der slowenischen Volksgruppe anerkannt.

Seit 1959 führten die beiden Zentralorganisationen einen Kampf gegen die Minderheitenfeststellung. Die Gewährung von rechten auf der Grundlage von, durch eine Minderheitenfeststellung ermittelten Zahlen, sei aus demokratiepolitischen Gründen unmoralisch.

Daher sieht er auch in der Forderung nach einer Vereinheitlichung der slowenischen Zentralorganisationen keine rationalen Gründe. Die beiden Zentralorganisatio-

nen sind wie auch die österreichischen Parteien nach dem Vereinsrecht strukturiert. Niemand zweifelt aber die Legitimität der österreichischen Parteien.

Dr. Zwitter betonte, daß nach dem Zusammenbruch Jugoslawiens die Lage der slowenischen Volksgruppe nicht besser geworden sei. In diesem Zusammenhang verwies er auf die Frage des § 7 des österreichischen Staatsvertrages.

In anbetracht der nationalistischen Exzesse im ehemaligen Jugoslawien tritt Dr. Zwitter für das Konzept der multikulturellen Gesellschaft ein. Er betonte, daß die Kärntner Slowenen schon nach der Unterzeichnung des Staatsvertrages gegen Ghettoisierungen aufgetreten und für integrative Modelle eingetreten sind. In einem gewissen Sinne für eine multikulturelle Gesellschaft.

Dr. Zwitter wirkt nunmehr als Koordinator der Volksgruppen der Nachbarländer. Das traditionelle, jährliche Treffen, findet diesmal in Udine statt und zwar wird das Thema „Die Rolle der nicht-erkannten Nationen bei der Formung Europas der Nationen“ behandelt werden.

Letno poročilo ZG za Slovence

Kdor ni neposredno povezan s slovensko gimnazijo, šele iz njenega Letnega poročila razbere vso raznolikost delovanja te ustanove. Poleg obveznega šolskega programa imajo dijaki na voljo še obilico možnosti udejstvovanja, od športnih in družabnih srečanj s prijateljskimi šolami do ekskurzij, od likovnih razstav do raznih tečajev, gledaliških tekmovalj, šahovskih tekem itd. Izredno zanimiv je prispevek dr. Draga Čeparja o odprtem izobraževanju. Nazorno je prikazano delovanje tako dijakov kot profesorjev, ne manjka pa tudi analiz o socialni strukturi dijakov. Zelo privlačen ovitek je zasnoval gš. učitelj Franc Krištof.

Seminar Satira v gledališču

Koroško deželno vodstvo amaterskih gledališč prireja od 26. avgusta do 30. avgusta poletni gledališki seminar z naslovom Satira v gledališču.

Z udeleženci bosta strokovno delala Žarko Petan in Zdravko Haderlap.

Ker je udeležba omejena, se prijavite čimprej na naslov: LV Kärnten f. Amateurtheater, Karfreitstr. 1, 9020 Klagenfurt/Celovec, tel.: (0463) 536-30 5 94.

Velika množica ljudi se je udeležila nove maše Slavka Thalerja 12. julija v Nonči vasi. Želimo mu veliko uspeha in zadovoljstva v njegovem poslanstvu!

Z veselo zaključno prireditvijo na temo „Življenje ob in v vodi“ so vzgojno leto zaključili tudi dvojezičneži otroškega vrtca Skofiče. Nekateri še prihajajo v vrtec, ker so starši zaposleni tudi med počitnicami, nekaj pa jih je za vedno odšlo na „visoko“ ljudsko šolo. Naj jim bo srečno!

Nagrada za Rudija Benetika

Mladi umetnik Rudi Benetik se vse bolj uveljavlja tudi v mednarodnem likovnem svetu. Prejšnji teden je v Furlaniji v Italiji prejel drugo nagrado na trinajstem internacionalnem slikarskem srečanju v San Pietro di Nazione. Izročil mu jo je predsednik deželne zbornice furlansko-beneške regije, zanjo pa se je potegovalo 78 likovnikov. Prva nagrada je pripadla Škofjeločanu Janezu Ferlanu. Rudi, čestitamo!

Prijeten večer v Škofičah

V programu občinskih poletnih prireditev so škofiški prosvetarji v soboto zvečer pripravili zelo prijeten kulturni večer. Veliko število obiskovalcev so privabili tudi gostje Vaščani pojo in Smrtnikovi fantje. Za pozdrav je zapel domači Tercet Rož. Program je zasnoval široko od ziljske do črnske duhovne in latinske pesmi. Vaščani pojo so spet navdušili s svojimi zbadljivkami na račun ženstva in seveda s stariimi, na novo obujenimi pesmimi, ki jih je kot običajno povezoval Jožko Kovačič. Smrtnikovi fantje so v ta del Koroške prinesli svoje pesmi z navdušujočo ubranostjo. Izvedli so precej zahtevam repertoar.

Posebnost škofiškega večera pa je bil vezni tekst v rimah, ki so ga sestavile domače anonimne pesnice, ter nastop nekdanjega nemškega turista Heinza Errensta, ki je svoje občutke zлил v rimo in pesem vključil v program večera.

Začetek Karintskega poletja v Beljaku

Po otvoritvenem koncertu 3. julija na Osojah, ki sta ga izvedla čembalist Nicholas Parle in solist na violi da gamba Siegfried Pank, je bil pravzaprav pravi začetek festivala 5. julija v zelo akustični dvorani Kongresne hiše v Beljaku.

V žal ne povsem polni dvorani je nastopil svetovno znani starosta vseh flavtistov sveta, 70-letni Jean Pierre Rampal, s harfistko Marielle Nordmann, oba iz Francije. Z zanimanjem smo pričakovali tudi nastop 40-članskega „Orkestra iz Cannesa“, ki pa je moral zaradi stavke francoskih avtoprevoznikov, ker prtljaga ni pravočasno prispela v Beljak, nastopiti kar v potovalnih oblekah.

To je izreden orkester, s preciznimi vstopi, odlično uglašen, z zelo homogenimi

Salon Expon – premiera v Selah

Expon – to pomeni ekspresna popravljavnica osebnih napak. V pravljici je seveda vse mogoče in mojster Skazomaz „popravi“ čarovnico v privlačno dekle, debelušne prasičke olajša masti, Ostržku skrajša dolgi nos na normalo, palčke pomladi, Pepelki pa ni več treba iskati svojega princa v umazani, razcapani obleki. Najprej se takih sprememb vsi veselijo, potem pa le ugotovijo, da brez prejšnjih napak niso več oni, pravzaprav so postali čisto nekdo drug. Razsrdijo se na Skazomaza, ki jih je tako skazil. Namesto za popraviljanje napak se raje domenijo za poudarjanje, saj bodo le tako preprečljivi v svojih vlogah. V pravljici – in seveda tudi v življenju.

Tako je sporočilo otroške igre avtorice Janje Kolarič. V Selah so igrali otroci za otroke, velika večina mladih igralcev (pravzaprav igralk) je prvič igrala v taki čisto zaresni igri. In bili so hudo simpatični, vsi po vrsti. V začetku je bilo pri mlajših čutiti še malce treme, potem pa so v igri začeli uživati in jo igrivo, živahno in samozavestno speljali do konca.

Silvija Male kot čarovnica je že izkušena igralka in je na odru vsekakor prevladovala – pravilno, saj je s svojo sproščenostjo vplivala tudi na mlajše. Mario Oraže (Skazomaz) je zagotovo zelo dobro opravil svojo nalogo, je pa nekoliko premalo samozavestno – čisto po nepotrebnem. Pepelka, Petra Dovjak, je iz ponižne Pepelke naredila

energično mlado dekle, kar je čisto logično; take kariere kot ona ne naredi nihče drug! Dani Dovjak je bil Ostržek: „leseno“ hoditi sploh ni tako lahko, posebno še, če je treba tako držo imeti skozi vso predstavo, a šlo je.

Trije prašički (Verena, Marija in Sonja Olip) so bili simpatični in ljubki, tudi palčki, Mirja Oraže, Veronika, Martina in Andreja Roblek, Carmen Rakushek, Mirjam Olip in Nataša Dovjak, so bili živahni in navihani, kot se spodobi.

Po glasbi Borisa Rožkarja je otroke naučil peti Roman Verdel, za odrski gib pa je poskrbel Marjan Sticker. Posebno pohvalo zaslužijo tudi ljubki in prav nič kičasti kostumi (Breda Varl), ki jih je šivala cela brigada mamic in tet, kot je razvidno iz gledališkega lista. Organizacijo predstave je vodila prizadevna in preskromna Milka Olip. To zagotovo ni bilo lahko spričo „vrece bolh“ – živahnih deklet.

Režiser Franci Končan – in končno mu pripada levji delež dela in tudi čestitk – je odgovoril na vprašanje, kaj je bilo pri vajah najtežje: „Dopovedati otrokom, da nisem njihov učitelj ali profesor, kateremu morajo pač ugoditi, kar pričakuje od njih, pač pa da jim hočem samo pomagati, da bodo ustvarili dobro predstavo. Glasba s petjem je bila vsem v oporo, mislim, da na Koroškem raste generacija, v kateri bodo zelo dobri pevci.“

Sonja Wakounig

OBZORNIK

Tudjmanova sodna oblast prepovedala Novi Danas

ZAGREB. – (STA). Formalno zaradi imena Danas, ki si ga lasti Vjesnikova hiša, v resnici pa zaradi neodvisnosti in visoke profesionalnosti v hrvaškem časnikarstvu, je okroglo gospodarsko sodišče v Zagrebu prepovedalo izhajanje, razpečevanje in prodajo Novega Danas, katerega lastnik je podjetnik Emil Tedeschi.

V zvezi z usodo prepovedanega lista je po svoje zani-

mivo tudi to, da je oblast prepovedala tudi delovanje Kluba svobodne besede, ki ni strankarska organizacija, in da so na predstavitvi kandidatov Hrvaške ljudske stranke za volitve 2. avgusta izjavili, da so nekateri kandidati opozicijskih strank izgubili delo ali pa drugače občutijo pritisk. Tudjmanovih hadezejevcev, ki očitno nameravajo storiti vse, da bi še naprej vladali razkosani, razseljeni in obubožani Hrvaški.

Milošević odhaja prostovoljno?

BEOGRAD. (STA) – Vse kaže, da se pospešeno pripravlja scenarij za nenasilen in dostojanstven odhod srbskega predsednika Miloševića s političnega prizorišča, piše beograjska Borba, ki se pri tem sklicuje na t. im. dobro obveščene kroge.

Po teh virih naj bi se Milošević umaknil prostovoljno, in sicer tako, da na novih volitvah ne bi ponovno kandidiral za predsednika republike. Vprašanje je le, kako to pojasniti javnosti. Kot vzrok za časten in neboleč umik naj bi

navedli poslabšano zdravstveno stanje, nujnost daljšega zdravljenja itd. To seveda ne bi bil edini razlog, bil pa bi glavni in odločujoč.

Borbini viri trdijo, da bi morala biti ta odločitev objavljena pred iztekom „stotih dni“ novega premiera Milana Panića, torej sredi oktobra, do takrat pa bi bile razpisane predčasne volitve. Tako bi tudi KEVS dobila močan argument, da se v novi državi pod novo vlado stvari le popravljajo.

V Istri okoli 50.000 turistov

POREČ. (STA, Hina) – V Istri ta čas letuje okoli 50.000 gostov iz Slovenije, Avstrije, Italije in Nemčije, kar je približno za polovico manj kot leta 1990.

Največ gostov je v Poreču,

kjer jih letuje okoli 25.000. Eden izmed razlogov za dober obisk so nizke cene, saj stane v tem mestu prenočišče v apartmaju za domače goste in Slovence 8, polpenzion v hotelu pa 25 nemških mark.

Hrvati za enotno in suvereno BiH?

SARAJEVO, (STA/Hina) – Hrvaški obrambni svet (HVO) zanika ustanovitev nekakšne nove države. Podpredsednik HVO dr. Vrljić je na novinarski konferenci poudaril, da so sedanje odločitve o vzpostavitvi civilne oblasti na območjih, ki jih je branil in osvobodil Hrvaški obrambni svet, „zgolj začasne“. Na ta način želijo olajšati življenje prebivalcem tam, kjer osrednja oblast BiH ne deluje.

Želja hrvaške skupnosti t.im. Herceg-Bosne in Hrvaške demokratične skupnosti v BiH je, da ta republika

ostane enotna in suverena država. „Po dobljeni vojni, trenutno naši prvi nalogi, pa bomo govorili tudi o bodoči ureditvi BiH, ki pa prav gotovo ne bo mogla biti takšna kot doslej,“ je dodal dr. Vrljić.

V treh mesecih vojne so v bolnišnico sprejeli 2300 ranjenih, v glavnem civilnih oseb – žrtev 60.000 granat in drugih izstrelkov, ki so v tem času padli na Mostar, je povedal direktor mostarske bolnišnice in dodal, da so zaradi izdaje (zapustili so mesto v vojnih razmerah) odpustil 50 % osebja in ga nadomestili z novim.

Ujetniška taborišča v BiH

SARAJEVO. (STA) – Po doslej znanih podatkih je v Bosni in Hercegovini 27 velikih koncentracijskih taborišč, ocenjujejo pa, da jih je skupno okoli 40. Največja taborišča so v Foči, Manjači, Zvorniku in Brčkem. Samo na Manjači pri Banjaluki je ujetih okoli 5 tisoč oseb, po nekaterih podatkih pa naj bi

jih bilo celo 24 tisoč,“ je za Slovensko tiskovno agencijo izjavil vodja republiške komisije BiH Filip Vuković.

Po njegovih navedbah so najstrožja taborišča na Palah in v Lukavici pri Sarajevu. V restavraciji Kula pri sarajevskem letališču naj bi bilo težko izmučenih ali ubitih na stotine civilistov.

Lovro Sodja

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Sreda, 22. 7. 20.00	v samostanu v Dobri vasi	Koncert ansambla Marela – international* (najboljši posnemalec Avsenikove glasbe) – ob slabem vremenu v avli glavne šole	Dobroiske novice
Petek, 24. 7. 20.30	v kulturnem domu v Šentprimožu	Kulturni večer	SPD „Danica“
Nedelja, 26. 7. 14.00	pri Janežu v Kozjah	Tekma koscev	SPD „Radiše“
Nedelja, 26. 7. 14.00	na nogometnem igrišču v Železni Kapli	Športni dan – tekmovanje v šestih disciplinah za šalo in zares. Senzacionalna nog. tekma Zarje proti lovcem	SPD „Zarja“
Ponedeljek, 27. 7. do 1. 8.	Mladinski center na Rebrci	Teden mladih umetnikov	KKZ
Četrtek, 30. 7. 20.30	v gostišču ob jezerem (Adi Picej) na Zamanjah	Kulturni večer – po sporedu ples	SPD „Vinko Poljanec“
Petek, 31. 7. 20.00	v farni dvorani v Železni Kapli	Čarobni studenec gostuje: Lutkovno gledališče iz Maribora	SPD „Zarja“
Nedelja, 2. 8. 14.00	pri Jerebu na Obirskem	1. Tekmovanje v molži Igra: Eixendorfer Buam	Alpski klub Obir
Nedelja, 2. 8. 11.00	zbirališče na vrhu obirja	Pohod na Obir v spomin Valentinu Polanšku in Hermanu Veliku – nazaj grede piknik pri Marofu	SPD „Valentin Polanšek“
Petek, 14. 8. 20.00	v farni dvorani v Železni Kapli	Juri Muri v Afriki 20. jubilejna predstava nastopa: Scena 11 Celovec	KKZ

RAZSTAVE

CELOVEC

– Dom umetnikov – Avstrijska galerija – razstava 21 mladih umetnikov (do 24.7.)

– Rudniški muzej – Kinkstraße 6, Kolumb ob Vrbskem jezeru (do 31.10.)

Deželni muzej – Trinkwasser (Pitna voda). Razstava muzeja za naravoslovje iz Münstra (do 30.9.)

v kavarni „Bei uns“ (Goldene Gans) v Celovcu – Claudia Ahrer, mešana tehnika na svili.

– Deželna galerija Umetnost na Koroškem od 1820 do danes (do 6. 9.)

TINJE

– Galerija Tinje – Nicolette Dermota (do 24. 8.)

PLIBERK

– Galerija Werner Berg (vsak dan od 10. do 12. in od 14. do 16. ure).

BOROVLJE

– Puškarski muzej – (do 26. oktobra)

ŽELEZNA KAPLA – PODPECA

– Peršmanov muzej – vsak dan do 8. do 18. ure, razen ob ponedeljkih

LIBUČE

– Galerija Falke-Kuhn – Karel Vouk, nove slike (do 31.7.)

SEMISLAVČE

– Galerija Rožek – Razstava Walterja Krobatha (do 16. 8.)

104 metre dolga razkošna potniška ladja „Adriana“, ki jo je najela istoimenska mariborska turistična agencija, ima 135 kabin s skoraj 300 posteljami (vse kabine imajo WC in prho), za popolno udobje potnikov pa ima ladja na voljo kopalni bazen, restavracijo, bife, kavarno, duty free shop, radiotelefonski center, frizerski salon, ambulanto z ladijskim zdravnikom in še kaj.

Potovanje kot sanje!

Skupaj z bralci „Večera“ po Sredozemskem morju!

Potovanja z ladjo že od nekdanj veljajo za doživetje brez primere. Bralkam in bralcem Slovenskega vestnika in njihovim znancem se kot sad dolgoletnega sodelovanja z uredništvom mariborskega dnevnika „Večer“ letos prvič ponuja enkratna priložnost, da za senzacionalno ceno – prilagojena je slovenskemu trgu! – na 11-dnevno križarjenju z luksuzno ladjo „Adriana“ spoznajo srednji in vzhodni del Sredozemskega morja – Italijo, Albanijo, Grčijo, Turčijo, Hrvaško in Slovenijo!

Mariborski „Večer“, eden od treh največjih slovenskih dnevnikov, je za bralce SV rezerviral določeno število mest na ladji, ki pa so nam zaradi velikega povpraševanja na razpolago le do 31. avgusta 1992.

Cena za 11-dnevno križarjenju (od 21. do 31. oktobra) se giblje med 9.800 in 14.800 šilingov po

osebi (odvisno od kategorije kabine), cena pa vključuje avtobusni prevoz do Benetk in nazaj, polne penzione v času potovanja (6 obrokov dnevno), brezplačno uporabo ležalnikov, bazena, glasbo, ples (zabavala Vas bosta ladijski orkester in znani Alfi Nipič), in še kaj.

Ob rezervaciji je treba vplačati 4000 šilingov, ostanek pa do 30. septembra. Fakultativne izlete na kopno (Krf, Pirej-Atene, Kusadasi, Katakolon/Olimpia, Heraklion, Carigrad) je treba plačati posebej.

Vse podrobnejše informacije prejmete na upravi našega lista, telefon (0463)51-43-00/40.

P.S.: Ladijsko križarjenje po Sredozemlju ni nadomestilo za naš priljubljeni tridnevni „Vestnikov hit“, ki nas bo v začetku oktobra peljal v Slovenijo!

SLOVENSKI VESTNIK

Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglasi/Anzeigen: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Želite letovati na kmetiji v prelepi Poljanski dolini ob Kolpi?

Oglasite se

IVANU MADRONIČU,
Prelesje 10,
68342 Stari trg ob Kolpi,
tel.: 061/803-734

SLOVENSKI VESTNIK

Kot avstrijska banka s sedežem na Dunaju ustanovljamo v Ljubljani svojo podružnico. Prodajno usmerjeni, podjetni osebi (ženski ali moškemu), ki ve, kaj hoče, in ima izvrstno ustrezno bančno prakso, nudimo možnost uveljavitve na delovnem mestu

VODJA POSLOVANJA S STRANKAMI PRI BLAGAJNI

Pričakujemo obvladanje slovenščine in nemščine v besedi kakor tudi pismeno

Če se zanimate za to mesto, pošljite kratek življenjepis in podatke o Vašem poklicnem razvoju odvetniški pisarni dr. Franca Serajnika, Wiesbadner Straße 3, A-9020 Klagenfurt/Celovec. Če želite, navedite tudi imena bank, katerim naj pisarna Vaše prošnje iz morebitnih osebnih razlogov (Sperrvermerk) ne posreduje.

Odvetniška pisarna bo Vašo prošnjo obravnavala strogo zaupno in jo takoj posredovala banki-naročnici na Dunaju.

Naročite in širite Slovenski vestnik Vaš list s formatom!

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

18.10–19.00

Sreda, 22. 7. Glasbena sredo

Večerna 21.05–22.00 Poletna noč

Četrtek, 23. 7. Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 24. 7. Narodopisna oddaja: Sveti Jakob (Dr. A. Feinig)

Sobota, 25. 7. Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 26. 7.

6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem – duhovna misel (žpk. Hanzej Olip, Šmarjeta)

18.10–18.30 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 27. 7. „Vsaka vas ima svoj glas“ – Že pet snopičev slovenskih in ponarodilih pesmi

Torek, 28. 7. Partnerski magazin

Slovenski vestnik čestita!

Trixi Verdel in **Lenc Kreutz** se veselita rojstva dvojčkov, deklice Milene in sinčka Dejana. Staršema in bratcu Miru iskrene čestitke, novima zemljanoma pa zdravja in sreče v življenju!

gospodu **Marjanu Fera** z Dvora za rojstni dan;

gospo **Moniki Mlinar** iz Skocijana za rojstni dan;

gospo **Greti Sitter** za rojstni dan in god;

gospo **Alojziji Kornik** s Humč za god;

gospo **Ani Pasterk** iz Kokij za osebni praznik;

gospo **Ani Schliefnig** iz Kazaz za osebni praznik;

gospodu **Jakobu Wastlu** iz Metlove za osebni praznik;

gospodu **Jakobu Potočniku** iz Goselne vasi za osebni praznik;

gospo **Mici Kramer** iz Loga pri Škofičah za rojstni dan;

gospodu **Jakobu Jakopiču** iz Črezdola pri Kotmari vasi za 84. rojstni dan;

gospo **Ani Kališnik** iz Močule nad Suho za osebni praznik;

gospodu **Aleksu Muherju** iz Metlove za rojstni dan in god;

gospo **Margareti Woschitz** iz Dolne vasi pri Šmarjeti za osebni praznik;

gospodu **Fridiju Ogrisu** iz Branče vasi za rojstni dan;

mali **Petri Perč** za deveti rojstni dan;

gospodu **Heinrichu Pauliču** z Obirksega za rojstni dan;

gospodoma **Jakiju** in **Rudiju Mlečnik** s Kota za skupni rojstni dan;

gospo **Ani Krauland** iz Šentlipša za rojstni dan;

Silviji Male z Bajdiš in **Kurtiju Ilavniku** iz Želzne Kaple za skupno življenjsko pot;

gospodu **Fridiju Karničarju** z Obirskega za osebni praznik;

gospodu **Hanziju Lesjaku** iz Bilčovsa za osebni praznik;

gospodu **Fricu Šrancu** iz Nonče vasi za osebni praznik;

gospo **Antoniji Kulmež** s Suhe za osebni praznik;

gospodu **Igorju Krautu** z Bistrice za osebni praznik;

gospodu **Jakobu Kerbitzu** iz Vogrč za osebni praznik;

gospodu **Franzu Schlieserju** z Bistrice za osebni praznik;

gospodu **Franzu Žuntarju** iz Črgovič za osebni praznik;

gospodu **Valentinu Čebulu** iz Šmihela za osebni praznik;

gospo **Metki Bricman** iz Strpne vasi za osebni praznik;

gospo **Anni Perč** iz Štebna za osebni praznik;

gospo **Francki Kropivnik** z Moščenice pri Bilčovsu za rojstni dan;

gospodu župniku **Valentinu Gotthardu** za srebrno mašo;

gospodu župniku **Stanku Trapu** z srebrno mašo;

gospo **Mariji Hutter** iz Globasnice za rojstni dan;

gospodu **Slavku Thalerju** vse najboljše ob novi maši!

SLOVENSKI VESTNIK

Nova knjiga pri Mohorjevi

V teh dneh je izšla v Mohorjevi založbi knjiga, ki na svoj nov način izpolnjuje znanstveno vrzel, na katero so marsikdaj opozarjali, in sicer delo „Der Flügelschlag meiner Gedanken“ izdajatelj Janka Ferka in Ludwiga Leggeja.

Knjiga vsebuje v prvem delu obsežne materialije o slovstvu koroških Slovencev in v drugem dvojezično literarno anatologijo, v kateri so objavljeni eksemplarični pisatelji s svojo liriko in prozo.

Avtorji knjige so poleg izdajateljev Lev Detela, Maja Haderlap, Fabjan Hafner, Peter Handke, Gustav Januš, Peter Kersche, Andrej Kokot, Florjan Lipuš, Karel Smolle, Johann Strutz in Reginald Vospernik.

Izid knjige so podprli: Urad zveznega kanclerja, Ministrstvo za pouk in umetnost, Koroška deželna vlada in mesto Celovec. Cena 198 šil.

Sporazum

Avstrija in Slovenija sta prejšnji teden podpisali sporazum o dvostranskih zunanjtrgovskih odnosih.

Sporazum sta podpisala avstrijski minister za gospodarstvo Wolfgang Schüssel in podpredsednik slovenske vlade Herman Rigelnik.

Sporazum ureja odnose med državama, sodelovanje na gospodarskem, industrijskem, tehničnem in znanstveno-tehničnem področju in tudi pretok blaga ter vzajemno uvaja status največjih ugodnosti na področju gospodarskega sodelovanja.

Pri približno 250 skupnih projektih v Sloveniji znaša vrednost skupnih vlaganj z Avstrijo ta čas okrog 1,8 milijarde šilingov.

oslabila druge stranke. Poleg takih in podobnih računov pa taka politična konstelacija med koroškimi Slovenci natančno ustreza ideološkemu programu FPÖ, ki ga je izdelal „Lorenzener Kreis“ in katerega Haider imenuje „Gewissen der Partei“ – vest stranke. In ta je vreden, da ga nekoliko navedem:

„Naš ideal svobode se v osnovi razlikuje od gesel francoske revolucije: razlike v nadarjenosti, sposobnostih, nagajenjih, pa tudi v človeškem dostojanstvu sestavljajo potrebno raznolikost, ki je potrebna za obstoj ljudstva (volkliche Existenz) in ustvarjajo tisto napetost, ki predstavlja pogoj za kulturni in družbeni razvoj.“ Torej še vedno nismo vsi enaki vsaj po rojstvu. In natančno s to ideologijo je Hitler spravil svet v katastrofo.

Pa naprej: „Princip t. im. multikulturnega raz-

Počitniško branje

Peter Handke: OTROŠKA ZGODBA

Handkejeva otroška zgodba je veličastna in obenem najbolj presunljiva zgodba o otroku, kar jih pozna literatura. Ničemur se ne odpoveduje, ne pravici do sreče, ne dejstvu, da obstaja tudi nasilje. Tisti, ki živi z otroki, bo v njej našel svoje skrite misli in občutke, ki jih je namesto njega in zanj povedalo pisateljevo pero. V slovenščino je zgodbo prevedel Borut Trekman. Založba Drava, 168 šil.

Bertolt Brecht: PESMI

Bert Brecht je s svojim jasnim in kritičnim razmerjem do sveta in dogodkov po l. 1933 prišel v hud konflikt z nacizmom. Njegova tedanja poezija izraža vso mizerijo izgnanstva in vse upanje revolucionarnega človeka, ki se je odločil pomagati tistim, ki hočejo spremeniti svet. Pesmi je mojstrsko prevedel Ervin Fritz. Založba Drava, 168 šil.

Braco Zavrnik: ANTON MARTIN SLOMŠEK

To delo je publicistično in skuša Slomška postaviti v prostor, ki mu gre. Z njegovim delom (manj pa z osebnostjo) so se kar veliko ukvarjali, vendar pretežno v cerkvenih krogih. Ker je bil mož po svoji profesionalni pripadnosti izrazit človek cerkve oziroma katolicizma, so bile obravnave njegove osebnosti hočeš nočeš poudarjene obarvane z razmišljanji, ki so izhajala iz temu ustreznih izhodišč. Ta knjiga Slomška osvetljuje tudi z bolj „prosvetnega“ stališča.

Tone Partljič: KULTURNE HUMORESKE, PROSIM

Slovenci se radi zmrdujemo nad svojim humorjem. Zdi se nam nekaj, ob čemer se kljub najboljši volji ne moremo smejeti. Partljičeva zbirka humoresk spodbuja k spontanemu smehu, saj avtor zna aktualnosti vzdigniti nad dnevno minljivost – v svet trajnih ali kar večnih človeških slabosti. Po človeško ostane v ljubeznivi človeški pritlehnosti, rad zafrkava, vendar brez nepotrebne žaljivosti. „Obdelani“ smo vsi po vrsti: pisatelji, politiki, Slovenci, Jugoslovani, moški, ženske. Humor kot sončni žarek v razumu.

Alenka Goljevšček: PRAVLJICE, KJE STE?

Ne samo strokovnjaki, tudi širše bralstvo bo prišlo na svoj račun ob raziskavi avtorice, primerna je tudi za radovedne mlade duhove. Čeprav vsi odraščamo ob pravljicah, je naša vednost o njih presenetljivo revna in polna predsodkov. Goljevščkova se tudi sama ukvarja s pisanjem za otroke in mladino, zato njen pristop do tematike ni akademsko suh, temveč je ves čas čutiti njeno intenzivno praktično izkušnjo, njeno poznavanje pravljic od znotraj.

Kam rineš, EL?

Pred nedavnim sta predsednik Enotne liste Andrej Wakounig in mag. Marjan Pipp na tiskovni konferenci modrooko zatrjevala, da je svobodnjaška stranka tista, ki se resnično zavzema za manjšine in ki ji hoče dobro, ker podpira zahteve po znižani klavzuli za volitve in s tem samostojen mandat v parlamentu oz. deželnem zboru. SPÖ in FPÖ pa sta kar zamenjali svoji vloži v odnosu do manjšin in sploh so socialisti, kar se tega tiče, bolj fuj. Primerjava šepa, ker po eni strani tudi SPÖ v preteklosti ni pokazala kaj prida pripravljenosti, da bi se prav pulila za pravice manjšin, po drugi pa pri njej tudi nisem še zasledila take gonje proti Slovincem, smejanja slovenščine in slikanja ogrožene domovine Koroške, kot je bila tega že od nekdaj zmožna FPÖ.

Resnici na ljubo bi bila Wakounig in Pipp morala povedati, da FPÖ podpira predvsem Enotno listo, ne pa že kar manjšine; El je samo del realnosti koroških Slovencev, pa če ji je to všeč ali ne. Koga je svobodnjaški Rumpold letos v „Club 2“ mislil, ko je razlagal naravnost vzoren odnos do manjšine: „Na, ja, die Kommunisten, die hamma net, oba die anderen...“ Še marsikoga drugega nimajo, med temi tudi ZSO ne, bogovi naj bodo zahvaljeni.

Ob takih obojestranskih ljubezenskih izjavah je tudi očitno, da se konstruktivno sodelovanje razvija. FPÖ unisono z EL zahteva spremembo volilnega reda, saj je edina stranka, ki ima (vsaj zaenkrat) med Slovenci minimalno število glasov, koncentracija slovenskih glasov v EL pa bi hkrati

voja v multikulturni vzgoji odklanjamo, kajti izkušnje kažejo, da to vodi do niveljanja, duhovnega siromašenja in izkoreninjanja človeka.“

Mi pa vsako leto objavljamo številke prijav k dvojezičnemu pouku in vedno znova opozarjamo na prednosti učenj v dveh jezikih. In dvojezične trgovske akademije tudi nimamo zaradi Haiderja ampak kljub njemu. Tega tudi nekateri v Sloveniji verjetno še ne vedo, saj nam je gospod Peterle še februarja, ob uradnem obisku delegacije ZSO, položil na srce, „da naj premislimo svoj odnos do Haiderja, morda pa le ni tako slab, kot si mislimo mi.“

„Še en citat iz strankine vesti: „Vsak človek ima pravico, da se svobodno priznava k svojemu narodu; ta pravica vključuje dolžnost do varstva etni-

čnih manjšin in njihovih tradicij. Po drugi strani pa ne sme priti do diskriminacije večine zaradi privilegijev manjšin.“

Tudi to že poznamo, kajne?

Morda pa nas bodo svobodnjaki „pozdignili“ v elitarno skupino, z „abendländischen Überlieferung“? Ali pa se bodo odločili, da spadamo k ljudstvom z „fremdartige Ausdrucksmitel“ in ki jim v tej „Lorenzner Erklärung“ odrekajo sredstva za podporo v kulturi? Kakorkoli že, takih cvetk je še dovolj in pričakovati bi bilo, da bi jih vsaj naši politiki upoštevali. Kajti upira se mi misel, da je vodstvu Enotne liste program FPÖ znan in da kljub temu iščejo bližino te stranke. Ali pa morda celo zaradi njega.

Sonja Wakounig

Medkulturna vzgoja za boljše sosedstvo

Povezujejo se že tudi koroške šole

Prekomejno sodelovanje šol med Avstrijo in Slovenijo doživlja svoje prve „okrogle“ obletnice. Najprej je zaživelo ob skupni štajerski meji med šolami občine Radlje in okraja Deutschlandsberg, še posebej pa v sodelovanju osnovne šole Radlje z najbližjima prekomejnima glavnima šolama v Ivniku (Eibiswald) in Travniku (Wies). To sodelovanje je bilo podrobneje opisano v osrednjem avstrijskem pedagoškem mesečniku *Erziehung und Unterricht* (Vzgoja in pouk), v aprilski številki s spremno besedo prof. Karla Hassa, dolgoletnega direktorja graškega Pedagoškega inštituta.

V tej več kot sto let stari avstrijski šolski reviji je bil v maju v Preddvoru, na večdnevem letnem zboru uredništva, predstavljen tudi članek avtorja tega prispevka. Udeleženci posveta so si takrat z navdušenjem ogledali preddvorsko osnovno šolo – za večino prvo slovensko šolo sploh –, en večer pa je bil namenjen predstavitvi slovenskega pedagoškega tiska, ki jo je opravil predvsem prof. dr. France Strmčnik, dolgoletni urednik osrednjega slovenskega pedagoškega glasila *Sodobna pedagogika*. Še letos bo v omenjenem avstrijskem mesečniku izšla njegova daljša razprava o učni diferenciaciji v osnovni šoli, v kateri zavrača stalno razvrstitev učencev v storilnostne skupine v avstrijskih šolah in priporoča le občasno in prožno ločevanje učencev, kot ga že izvaja vrsta šol v Sloveniji.

Ta primer potrjuje kakovostni napredek v prekomejnem pedagoškem sodelovanju, ki se je največkrat začelo z medsebojnim spoznavanjem, v nadaljevanju pa je bilo izrecno odvisno od obojestranske zavzetosti, od primernih skupnih vsebin in od poudarjene kakovostne rasti takšnega sodelovanja na različnih ravneh. Osnovni šoli v Radljah in Travniku sta si za prvo obliko sodelovanja izbrali angleščino kot obema skupen tuj jezik, kar je gotovo zelo primerno izhodišče, saj učence postavlja na isto raven, ker od njih terja enak medkulturni komunikacijski napor. Že v letu 1982 sta izmenoma pričeli pripravljati skupne učne ure za dogovorjene razrede in z dogovorjeno vsebino.

Za letošnjo desetletnico sodelovanja sta šoli izvedli še celovitejšo obliko svojih vzgojnoizobraževalnih prizadevanj: skupni interkulturni teden na glavni šoli v Travniku z vodilom Živeti skupaj in učiti se eden od drugega. Učenci enega od 8. razredov radeljske šole in pet njihovih učiteljev so se za ta čas preselili k svojim vrstnikom v Avstrijo. Program je zajemal skupne ure angleščine in kot novost učne ure sosednjega jezika, poleg tega pa še dejavnosti iz estetske vzgoje in sporazumevanju ožjega in širšega okolja.

Na zaključni prireditvi so prikazali uspehe, udeležili so se je starši in predstavniki krajevnih ter okrajnih oblasti ter podbudnika tega sodelovanja – upokojeni šolski nad-

zornik E. Paulitsch in okrajni glavar dr. H. Schell.

V šoli v Ivniku pa je bil junija skupen kulturni dan. Že samoumevno je, da so bila vabila za obe prireditvi napisana tudi v slovenščini.

Že več kot 10-letno sodelovanje na štajerski je bilo močna spodbuda za povezovanje šol končno ob skupni koroški meji. Ljudska šola v Globasnici je vzpostavila stik z osnovno šolo v Lučah in nekaj podobnega se snuje med šolama iz Žitare vasi in Črne ter med sosednjima šolama obmejne Strojne. Tudi v tem šolskem letu smo imeli skupna nastopa koroške glasbene šole z ravensko glasbeno šolo v Pliberku ter s slovenjegraško v Slovenj Gradcu. Na vrsti je prvo sodelovanje 5 zborovskih pedagogov iz Slovenije na štajerskem pevskem tednu v Gradcu ter še večja udeležba 9 sodelavcev Zavoda za šolstvo Slovenije na graških pedagoških dnevih, avgusta pa pride pet avstrijskih udeležencev na poletno računalniško šolo v Maribor. Šole za sodelovalce preko meje pripravljajo posebne zemljepisne, zgodovinske in kulturne enote, kot dopolnitev učnih vsebin, ki bodo bistveno prispevale k boljšemu medsebojnemu poznavanju, prej ali slej pa se bodo odrazile tudi v ustreznih dopolnitvah učbenikov na obeh straneh meje. S skupnimi prvinami medkulturne vzgoje bomo vsi bogatejši na poti v skupno Evropo, ki že postaja skupna vzgojnoizobraževalna obveznost v okviru vseh mednarodnih povezav.

Francšek Lasbafer

Naročite in širite „Slovenski vestnik“

IŠČEMO tajnico

za poslance v klubu Zelenih v parlamentu

za korespondenco, koordinacijo terminov in arhiviranje.

Javite se

Tereziji Stoisic
Klub Zelenih,
A-1017 Dunaj

S polno paro v prvenstvo

Nogometni klubi so se v prestopnem roku okrepili

15. julija ob polnoči se je končal prestopni rok za nogometaše. Okrepili so se predvsem klubi iz deželne lige, a tudi v spodnjih ligah in v nižjih razredih so bili funkcionarji do zadnje minute na lovu za mladimi nadarjenci ali starimi zajci. Slovenski atletski klub je kot koroški prvak pod velikim pritiskom nasprotnikov, a tudi navijačev, ki pričakujejo ponovitev uspeha.

Ker se je tudi zato k SAK vrnil Lojze Sadjak, je Milan Oraže naš edini nogometaš, ki igra v zvezni ligi. Pri preimenovanem FC Tirol – zdaj Wacker Innsbruck – je še naprej standardni vratar.

K SAK se je od celovške Austrie poleg Sadjaka vrnil še Marko Wieser, od graškega Sturm Marjan Šmid, od Klopinja Tonči Blažs. Dva bivša sakovca pa še vedno služita na tujem: dolgoletni kapetan Marjan Velik je podpisal za Dobrolo vas (prej Treibach), mladi Igor Ogris, ki je v lanski sezoni prepričljivo dokazal svoj talent pri Klopincu, pa se je priključil Wietersdorfu.

Novi legionar, 17-letni Bosanec Boris Popovič, zaenkrat na mestu libera ne bo mogel izpodriniti 37-letnega Rada Saviča, pa čeprav bo ta prevzel še druge naloge – pri celovškemu ASV bo treniral dečke. Od SAK se je poslovil Ljubiša Dalanovič, ki bo odslej vadil vratarje pri Austrii. Njega bo nadomestil odlični vratar Železne Kaple Miloš Rus.

SAK

Novi: Lojz Sadjak, Marko Wieser, Hans Gröss (vsi Austrija), Tonči Blažs (Klopinja), Marjan Šmid (Sturm),

Od SAK k Železni Kapli: Albin Ramšak.

Boris Popovič (Čelik Zenica).

Odšli: Adi Blažej (Žitara vas), Franc Wieser (ASV), Albin Ramšak (Železna Kapla), Marjan Florjančič (Lendorf), Aleksander Kurasch (Vrba), Čamil Brdžanović (Klopinja), Pepi Pasterk, Simon Sadjak, Janko Smrečnik, Janez Tratar, Peter Ratschnig (vsi Globasnica).

Moštvo: Preschern, Wastian; Kreutz, F. Sadjak, Savič, Pappler, L. Sadjak, Wieser; Čertov, M. Sadjak, I. Ramšak, Galo, Šmid, Kert, Buchwald; Lippusch, Gröss, Uršitz, Blažs, Hober.

Trenerji: dr. Ivan Ramšak, Jože Fera (pod 19), Miloš Rus (vratarji).

Bilčovs

Pri Bilčovsu bo tudi letos v ospredju obstoj v spodnji ligi-vzhod. Trojica igralcev je odšla k sosednji Kotmari vasi, prestop Alberta Quantschniga k SAK pa žal ni uspel.

Novi: Daniel Durnig (center naraščaja Celovec), Kattinig (Bistrica/R.), Slapnig (Kotmara vas), S. Paulitsch (Šentilj), Rajnovič (Pomorac Reka).

Odšli: Jozi Kuess, Leo Krainer, Herbert Schaunig (vsi Kotmara vas), E. Katnik (Austrija), F. Quantschnig (Sirnitz).

Moštvo: Slapnig, K. Schellander, Kattinig, Rajnovič, Partl, Schlemitz, Durnig, Rauter, Hobel, Weichboth, W. Kuess, G. Schaunig, Paulitsch, Fischer, A. Quantschnig, Ogris, A. Schellander, Ramusch, Kruschitz, Stingler.

Trener: Sigi Hobel.

Železna Kapla

K Železni Kapli se je vrnil Frenči Rozmann, čeprav je bil eden najbolj nevarnih strelcev v selskem moštvu. Po odhodu trenerja Jožeta Fere

Novi legionar SAK Boris Popovič iz bosanske lige.

k SAK je komando pod Obirjem prevzel Benno Germadnik.

Novi: Albin Ramšak (SAK), Walter Lackner (Metlova), Franc Rozmann (Sele).

Odšla: Oraže (Rikarja vas), Sporn (odjavljen).

Moštvo: Rus; Varch, Grubelnik, Köck, Baloh, Ošina, Lackner, Jenschatz, Ramšak, Praschnik, Lipusch, Kuchar, Wicher, Kukovica, Germadnik, Rozmann, Reinwald.

Trenerja: Benno Germadnik, Maks Micheuz (pomožni trener).

Sele

Po spodnjem Rožu je strasila vest, da bodo v Selah

nogometno ekipo, ki si je šele pred nekaj tedni priborila vstop v višji razred, razpustili. Pet igralcev je težje poškodovanih, tako da bodo morali na začetku igrati mladi. S treningom so torej spet začeli tudi pod Košuto.

Nov: Lovrenc Kreutz (Ruppersthal).

Odšla: Franc Rozmann (Železna Kapla), Siegfried Uznik (ATUS Borovlje).

Moštvo: E. Oraže; J. Hribernik, K. Hribernik, Radosavljevič, Božič, Pristovnik, F. Oraže, D. Oraže, Z. Oraže, A. Oraže, M. Oraže, Travnik, Mak, Jug, Gregorič, Kreutz, H. Olip, Kulmesch, P. Čertov.

Trener: Nanti Olip.

Šmihel

Šmihelčani so "nakupovali" predvsem v bližnji okolici. Trener ostaja Franc Gostenčnik, ki bo vodil moštvo v številnih derbijih v 1. razredu-D.

Novi: P. Schwegl (Velikovec), J. Walter (Tinje), W. Wriesnig, J. Juvan (oba Pliberk).

Odšli: A. Gross (Pliberk), Figoutz, Rup (oba Sinča vas), E. Berchtold, R. Leitgeb (oba odjavljena).

Moštvo: Schuschnik; Schein,

Iz Gradca se je vrnil Marjan Šmid.

Schwegel, Höller, Wriesnig, W. Berchtold, Klančnik, Krewalder, Motschilnik, Juvan, Buchwald, C. Figo, B. Figo, Podgornik.

TERMINI

V petek, 24. julija, ob 18.30 uri je na igrišču ASV na sporedu prvo kolo koroške lige:

SAK – Breže